

Elementy europejskiej polityki spójności na okres po roku 2020

Artykuł 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stanowi, że Unia powinna prowadzić działania służące wzmocnieniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz zmniejszaniu dysproporcji regionalnych. Polityka spójności UE ma na celu realizację tych celów. Podczas czerwcowej sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego ma zostać poddane pod głosowanie sprawozdanie z własnej inicjatywy w sprawie elementów polityki spójności na okres po roku 2020. Przedstawiono w nim zarys priorytetów przyszłej polityki spójności.

Kontekst

Rozpoczęły się dyskusje na temat przyszłych priorytetów polityki spójności, jak również bieżących wieloletnich ram finansowych po 2020 r. ([MFF](#)). Wystąpienie Wielkiej Brytanii z UE może mieć znaczący wpływ na budżet UE, a tym samym na pulę środków finansowych na politykę spójności. W [białej księdze w sprawie przyszłości Europy](#) przedstawionej przez Komisję Europejską w marcu 2017 r. zaprezentowano różne opcje, jeżeli chodzi o kierunki działań UE, przy czym niektóre z nich mogą mieć szkodliwy wpływ na politykę spójności w okresie po roku 2020. Ponadto państwa członkowskie będące płatnikami netto do budżetu UE podają w wątpliwość bieżące funkcjonowanie i wartości polityki spójności oraz domagają się przeznaczenia zasobów budżetowych na inne dziedziny polityki.

Przyszłość polityki spójności

Niektóre zagadnienia omawiane w kontekście przyszłości polityki spójności wymagają zmiany procedur technicznych tej polityki (np. radzenie sobie z procedurami biurokratycznymi, uproszczenie), natomiast inne mają charakter bardziej polityczny i mogą być źródłem ożywionej debaty. Przykładowo pojawienie się nowych priorytetów politycznych może wymagać jeszcze większej elastyczności w finansowaniu w sytuacjach nadzwyczajnych (np. stawianie czoła imigracji), co może skutkować przenoszeniem środków z głównych funduszy w ramach polityki spójności, tj. [europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych](#). Możliwe obniżki lub realokacja środków finansowych w drodze ponownego wprowadzenia ich do budżetu bądź zmiana priorytetów w zakresie celów politycznych mogą przyczynić się do wznowienia debaty pomiędzy państwami członkowskimi będącymi płatnikami netto oraz państwami członkowskimi będącymi beneficjentami netto. Ponadto pojawienie się Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych ([EFIS](#)) jako głównego priorytetu Komisji może doprowadzić do konfliktogennych zależności z europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego

W dniu 18 maja 2017 r. Komisja Rozwoju Regionalnego (REGI) przyjęła [sprawozdanie](#) z własnej inicjatywy w sprawie elementów polityki spójności UE po roku 2020. W sprawozdaniu tym sprzeciwiono się wszelkim możliwościom ograniczenia działań podejmowanych przez UE w dziedzinie polityki spójności, a także wezwano do utrzymania na odpowiednim poziomie części budżetu przeznaczanego na ten cel, a nawet podwyższenia go. Podkreślono zaangażowanie w politykę spójności partnerów na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym zgodnie z zasadą partnerstwa, o której mowa w [rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów](#). Wezwano w nim również do podwyższenia budżetu na [europejską współpracę terytorialną](#). Zwrócono się do Komisji o przedstawienie pomysłów na bardziej elastyczne wdrażanie budżetu UE oraz wzięto pod uwagę utworzenie rezerwy, która byłaby interesującą możliwością reagowania na

nieprzewidziane wydarzenia. W sprawozdaniu podkreślono, że w ramach [europejskiego semestru](#) musi istnieć wyważone powiązanie pomiędzy polityką spójności a procesami zarządzania gospodarczego. Zwrócono się do Komisji o przyjęcie środków służących uproszczeniu i zasugerowano lepsze wykorzystanie europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu sprostania zmianom demograficznym. Podstawą polityki spójności powinny być nadal dotacje, choć należy dopuścić również wykorzystywanie instrumentów finansowych w przypadkach, w których może to przynieść pozytywne rezultaty. EFIS nie powinien podważać polityki spójności. W sprawozdaniu zwrócono uwagę na znaczenie technologii, innowacji, inteligentnej specjalizacji, wymiaru miejskiego i połączeń między obszarami miejskimi a wiejskimi, a także na znaczenie polityki spójności w przeciwdziałaniu zmianie klimatu i wspieraniu zielonej gospodarki. Stwierdzono w nim, że ukierunkowywanie funduszy na wzrost, tworzenie miejsc pracy i konkurencyjność oraz agendę cyfrową powinno być głównym priorytetem oraz wezwano do opracowania polityki spójności z odpowiednim wyprzedzeniem. W sprawozdaniu zwrócono również uwagę na znaczenie polityki spójności w rozwiązywaniu problemów z migracją.

Sprawozdanie z własnej inicjatywy: [2016/2326\(INI\)](#). Komisja przedmiotowo właściwa: REGI; Sprawozdawczyni: Kerstin Westphal, S&D, Niemcy.